

ser fra før 1500-tallet, må balladen som genre have eksisteret nogle århundreder, før den blev ført på papir. Intet at indvende her ligesom vedrørende andre oplysninger om det historiske forløb, men man bliver undertiden irriteret over den alt for skråsikre facon, og man må også kraftigt opponere mod en floskel som den, at landsbyernes folk oplevede, hvad man kunne kalde en »guldalder« efter midten af 1300-tallet – en virkelig opgang for landsbyerne kommer først 100 år senere. Påfaldende svag er også præsentationen af den hellige Birgitta, der kun karakteriseres som et markant udtryk for krisen – hendes indflydelse på dansk litteratur bliver yderst overfladisk berørt.

Som historiker bør man jo ikke klage over, at man har lagt så stor vægt på den historiske baggrund, men hvorfor ikke inddrage historisk ekspertise, når man er så optaget af at finde specialister til planlægning og litterære analyser? Dette gælder både helhedssyn og detaljer, også i billedmaterialet. Hovedredaktøren John Fjord Jensen har gjort et stort arbejde for at fremme tværfaglige aktiviteter – hvorfor ikke vise det i praksis. Tværfag er nu en god ting.

Michael Linton

Anders Sunesen – stormand, teolog, administrator, digter. Red.: Sten Ebbesen. (G.E.C. Gad, 1985). 281 s. + 12 plancher, 170,70 kr.

Naturligvis har dansk forskning altid været klar over, at ærkebiskop Anders Sunesen er en uhyre interessant skikkelse, ikke mindst af betydning for den proces, der netop da gjorde det endnu ret primitive Danmark til en integreret del af den europæiske kultur. Men trods alt er det, som om han har stået i skyggen af sin berømte onkel Absalon,

der unægtelig også havde en fin pressesekretær i Saxo.

Den konkrete anledning til udgivelsen af disse 15 lærde bidrag er givet den snart afsluttede Hexaameronudgave samt og vel især Schepelerns magnifikke oversættelse eller rettere gendigtning (1985). Med fortegnelser over Anders Sunesens forfatterskab, litteratur- og kildelister m.v. udgør skriftet således et nyttigt, for ikke at sige uundværligt arbejdsredskab for fortsatte specialstudier.

Kai Hørby skildrer personen, statsmanden og kirkelederen; Inge Skovgaard-Petersen påviser den betydelige afstand mellem Saxos antiksværmeri og den kristne teolog og moralist Anders Sunesen. Bertil Frosell tager sig af skånske lovs parafrase, hvor det kirkelige syn på subjektiv skyld fremhæves samtidig med, at vi ser det kirkelige retsvæsens betydelige respekt for lokal skik og brug, dvs. den partikulære kirkeret, hvis betydning en efterreformatorsk forskningstradition har haft svært ved at fatte.

For historikere turde dog ikke mindst de kunst- og litteraturhistoriske afsnit været nok så spændende, hvor Hexaemerons lærdom og stil på højeste internationale plan slås fast, ja det antages, at det med sin fornemme skola-stiske opbygning snarest har været tænkt som vejledning for teologiske studier i Paris end for et hjemligt publikum.

Troels Dahlerup

Thorkild Ramskou: *Vikingernes handel:* (Rhodos, 1985). 91 s., 128,- kr.

Denne lille bog er et mindeskrift for Nationalmuseets ekspert i vikingetiden, museumsinspektør mag.art. Th. Ramskou, der blev knyttet til museet i 1946 og i en årrække var sekretær for

det Kgl. nordiske Oldskriftselskab. Han var født 25.7.1915, og det var meningen, at bogen skulle komme på hans 70 års fødselsdag, som han dog ikke nåede at opleve. Alle hans bøger om vikingetiden er blevet meget populære, fra den første: *Vikingernes Hverdag* med tegninger af Bo Bojesen til den sidste om vikingerne som ingeniører.

Desværre er denne bog ikke et værdigt punktum for Ramskous forskerindsats, og den bærer mærkbare præg af ikke at være ordentlig gennemarbejdet. Det er kun en torso med en rodet disposition og i så kortfattet form, at hovedteser og problemer bliver fordrejet, usammenhængende og overfladisk behandlet. Først til sidst i bogen har forfatteren nogle metodiske overvejelser om kildematerialet, der tager sit udgangspunkt i runestensmaterialet. Men hvad han mener med, at de arkæologiske fund bliver mere vanskelige at tolke, jo nærmere vor egen tid vi kommer, bliver aldrig klarlagt, ligesom han påstår, at svenskerne var mere »graffiti-mindet« end danskerne uden med et ord at nævne andre forskelle mellem det danske og svenske materiale. Han taler også om de store forandringer ved år 700 uden egentlig at have andet end dateringen af Danevirke til år 737 at hænge det op på. I teksten forekommer også en del fejl i historiske fakta, værst er vel, at forfatteren udnævner major domus Karl Martel til frankisk kejser. Også teksterne til de gennemgående kedelige billeder er utilstrækkelige og henviser ofte til litteratur, som ikke er med i den tilfældigt sammensatte bibliografi. Alt i alt et hastværk – kunne man ikke markere Ramskous forskergering med en udgivelse af hans videnskabelige artikler og foredrag i et samlet værk? For han kan jo fange os med sin fantasi og fortælleglæde, der glimtvis kommer frem, her bedst i hans levende skildring af livet på strandmar-

kedspladsen ved Skuldelev, handelsskibene og trafikken på de russiske floder.

Michael Linton

Danmarks kirker. Holbæk amt, 2. bd.
(Nationalmuseets Forlag, 1982),
660 s., ill.

Det nye bind, hvis udgivelse i hefter har strakt sig over nogle år, er redigeret af Marie-Louise Jørgensen og Hugo Johannsen og besidder den samme kvalitet som de foregående dele af dette standardværk, er et sandt repertorium over kirkebygningerne og deres inventar, i mange sogne det eneste minde om stedets middelalder.

I dette bind er der grund til at være opmærksom på beskrivelsen af Stigs Bjergby kirke, da stedet i Kong Valdemars Jordebog i købstadlisten nævnes blandt de sjællandske byer, hvor det hørte mellem de mindste, idet skatten fra det kun var 2½ mark penge, mens det nærliggende Holbæk betalte 12 mark. Jordbogen anfører desuden Stigs Bjergby som kongelev. Svend Aakjær regner med, at byen havde 140 indbyggere, så stor har staden ikke været i det 13. århundrede, og det er forståeligt, at den som indlandsby ikke har kunnet klare sig mod de større havnebyer Holbæk og Kalundborg. Fra stedets købstadtid er kirken bevaret, en beskeden bygning, som oprindeligt kun var 18 m lang, og af inventaret er alene levnet et korbuekrucifiks fra ca. 1250, hvoraf figuren er det eneste, der er tilbage. Muligvis har en døbefont af granit også hørt til kirken, hvortil den kom i 1971. Den havde tidligere stået hos sognets smed og derefter været vandtrug på en gård.

Der er så lidt, som kan erindre om stedets lidt tvivlsomme værdighed som købstad, at man har ret til at fremhæve disse sager som et nødvendigt supple-